మొట్టమొదటి చిట్టచివరి ప్రేమలేఖ

శ్రీ మోహన్‌బాబుగారికి !

ఇది నేను వ్రాసే మొట్టమొదటి ప్రేమలేఖ !

ఎలా మొదలెట్టాలో తెలియడంలేదు. నా కలం వణుకుతోంది. నా చేయి జంకుతోంది. నా మనసు ఏదో విషాదం పలుకుతోంది. అయినా, మీకే ఉత్తరం రాయమని నా హృదయం వేధిస్తోంది!! అందుకే ఈ ప్రయత్నం

శ్రీకృష్ణగారూ మీరూ కలం స్నేహితులు కాకుండా ఉండిఉంటే, మీ యింటికి మమ్మల్నిద్దర్నీ ఆహ్వానించకుండా ఉంటే, బహుశా నేనింత కలవరానికి గురి అయివుండేదాన్ని కాదేమో?

మీయింట మేము గడిపినది మూడే మూడురోజులు. రేపే తిరిగి మేము మావూరు వెళ్ళిపోతామని తలుచుకుంటేనే నా గుండె బరువెక్కుతోంది.

అతి సున్నితమైన మీ ప్రవర్తన, కళాత్మకమైన మీ జీవన విధానం, నన్నెంతో ఆకర్షించాయి. ఈ మూణ్నాళ్ళ పరిచయంలోనూ మీరు నన్నేగాక నా మనసునుకూడా చూడగలిగారనీ, నా అందాన్నేగాక, హృదయాన్నికూడా మెచ్చుకున్నారనీ తెలిశాక నాలో కలవరం మరీ ఎక్కువయింది

కళాభిమానులు అందంకోసం ఎప్పుడూ అన్వేషిస్తూనే ఉంటారు. అత్యంత సుందరమైన వస్తువు కనిపించేదాకా వారి మనసుకు శాంతిగానీ, వారి కళ్ళకు విశ్రాంతిగానీ లభ్యమవ్వవు!

మీరు శ్రీకృష్ణగారికి వ్రాసిన ఉత్తరాలు చదివినప్పుడల్లా మిమ్మల్ని ఎప్పుడు చూడగల్గుతానా అనుకునేదాన్ని! మిమ్మల్ని చూశాక, మీతో మాట్లాడే సమయం యెప్పుడు వస్తుందా అనిపించేది. మీతో మాట్లాడడం కూడా అయాక... ఏదో తెలియని ఆవేదన నన్ను వేధిస్తోంది మీకేదో చెప్పాలని నా మనసు తహతహ లాడుతోంది సమయం దొరకక, సభ్యత్వానికి వెరచి, మథనపడుతున్నాను.

—అబలను, ఇంతకంటే వ్రాయలేను.

—మీరు మగవారు! మనసువిప్పి మాట్లాడే ధైర్యమున్నవారు!! చొరవచేసి జీవితాన్ని ఏ బాటలోనైనా నడిపించే శక్తిగలవారు!!

ఇమ్మె నీవంగా తపరన్ని నా మనో వేదనను అర్థం చేసుకుంటారనీ, మేము మా వూరు ప్రయాణమయ్యేలోగా నాపై మీకుగల అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తపరుస్తారని ఆశిస్తూ వేయికళ్ళతో మీ జాబుకై నిరీక్షి

—రాధిక

* * *

పున్నమి రాత్రి! పన్నెండుగంటలు

వయం! మేడమీదనున్న రెండు గదులూ నిశ్శబ్దంగా నిదురపోతున్నాయి! ఉన్నట్టుండి ఒక గదతలుపు మెల్లిగా తెరుచుకుంది. మేలి ముసుగులోని ఒక స్త్రీరూపం నిశ్శబ్దంగా బయటకువచ్చి. వెన్నెలవర్షంలో తడిసి, డాబా అవతలి గదివైపు చప్పుడుకాకుండా వెళ్ళింది. కిటికీవద్ద ఓ నిముషంసేపు నిలబడి, మరికొంతసేపటికి నిశ్శబ్దాన్ని అతి సున్నితంగా భంగపరుస్తూ గాజుల చప్పుడు చేసింది! గదిలో, గాఢనిద్రలోనున్న 'మోహన' రూపానికి నిద్రాభంగం అయిందని తెలుసుకుని, తన చేతిలోని కాగితం కిటికీగుండా పరుపుపైకి విసిరింది. ఆలస్యం చేయకుండా తిరిగి తాను వచ్చిన గదివైపు నడిచి, ఆ చీకటి గదిలోకి అంతర్ధానమైంది!!

* * *

వాల్తేరుమెయిలు మద్రాస్ సెంట్రల్ నుంచి బయల్దేరి గంటన్నరపైగా అయింది. రెండేరెండు బెర్తులున్న మొదటితరగతి కంపార్టుమెంటులో పై బెర్తుమీద పడుకున్న శ్రీకృష్ణగారు నిద్రాదేవత ఒడిలోనికి ఒదిగారని నిర్ధారణ చేసుకున్న రాధిక, మెల్లిగా తన తలగడ క్రిందనున్న పుస్తకం బయటకు తీసింది. తన బెర్తుపైనుంచి లేచి, ఆయన్ను మరోసారి అటూయిటూ కదిపిచూసి, ధైర్యంగా తన బెర్తుమీద కూర్చుంది. చేతిలో పుస్తకం వెనుకవైపునుంచి, ఆ పుస్తకం మధ్య పేజీలలో దాచిన ఉత్తరాన్ని అతిసున్నితంగా బయటకు తీసింది. 'అబ్బ! ఎంత పెద్ద ఉత్తరం!' అని మనసులోనే మురిసిపోతూ, నిశ్శబ్దంగా దాంట్లో తలదూర్చింది–

—'శ్రీమతి రాధికా శ్రీకృష్ణగారికి!

మీరు రాసిందే తిరిగి రాస్తున్నాననుకోకండి, ఇది నా జీవితంలో నేను మొట్టమొదట వ్రాసే ప్రేమలేఖ!!

ముచ్చటగా గడిచిన ఈ మూడురోజులూ ప్రేమా కలవరానికి గురియైనది నేనే అనుకొన్నాను. మనసులోని మధన నాకే అనుకొన్నాను. అవ్యక్త ఆనందానుభూతి అనుభవించినది నన్నే అనుకొన్నాను. నా కలవరంలో, విషాదంలో, ఆనందంలో మీరు కూడా పాలుపంచుకున్నారని మీ లేఖద్వారా తెలుసుకున్నాక ఏదో చెప్పరాని తృప్తి, శాంతి లభించాయి! కాని, అదే మీ లేఖ

మొట్టమొదటి...

నాలో అంతులేని అశాంతికి దారితీసింది!!

కావాలని నేను శ్రీకృష్ణగారివంటి వ్యక్తిని కలం స్నేహితుడిగా ఎంచుకున్నాను. మా యిద్దరి అభిరుచులకూ మనస్తత్వాలకూ ఎక్కడా సంబంధం లేదని తెలిసి కూడా, ఏదో సరదాగా ప్రయోగం చేసి చూద్దాం బాగుంటుందని ఆయన్ను నా కలం స్నేహితునిగా ఎంచుకున్నాను. ఈ ఎన్నిక నాదే! ఆయన తన సమ్మతిమాత్రం తెలియజేశారంతే!!'

నేనూ, నా భార్యా, మిమ్మల్నిద్దర్నీ మొట్టమొదట, స్టేషనులో కలుసుకున్నప్పుడు, మిమ్మల్ని చూడగానే, ఎన్నాళ్ళనుండో ఊహాగానాల్లోనే సృష్టించుకున్న ఒక స్త్రీరూపం ప్రాణం పోసుకుని నా ముందర ప్రత్యక్షమయినట్లనిపించింది. ఏదో తెలియని ఆత్మీయత ఆ క్షణంలో మీమీద ఏర్పడింది. అంతకంటె ఎక్కువసేపు మీవైపు చూడ్డం బావుండదని శ్రీకృష్ణగారి వైపు నేను తిరిగానని మీరు గ్రహించినట్లు నాకు అనిపించింది. మాటికి మారుపేరైనా పాశ్చాత్య నాగరికతా ప్రభావానికి లొంగి పోయినట్లు కనిపించే శ్రీకృష్ణగారికీ, చూసీ చూడగానే భారతీయ సంస్కృతి కొట్టొచ్చినట్లు కనిపించే మీకు మధ్య దాంపత్యం గురించి ఏదో అనవసరపు ఆలోచనలు నా మెదడులో ఓక్షణంపాటు మెదిలినా, మీ యిద్దర్నీ బాగా ఆదరించాలని, నేనూ, నా భార్యా పడిన తాపత్రయంలో ఆ విషయాన్ని అంత పట్టించుకోలేక పోయాను ఆ సాయంత్రం వరకూ ఆమాటే మరచిపోయాను!! విజ్ఞానవేత్తలైన శ్రీకృష్ణగారి శాస్త్రజ్ఞానాన్ని మెచ్చుకుంటూనే ఉండిపోయాను!!

తన స్నేహితులెవర్నో కలుసుకు వస్తానని, శ్రీకృష్ణగారు అలా బయటకు వెళ్ళినప్పుడు, మీకు విందుభోజనం ఏర్పాటు చేసే తాపత్రయంలో నా పద్మ వంటింట్లో చప్పుళ్ళు చేస్తున్నప్పుడు, చేతిలో ఉన్న పుస్తకం మూసి, కళ్ళకు విశ్రాంతికోసమని, ఒక్కసారి పక్కింటివాళ్ళ పూలతోట వైపు చూశాను, మా డాబామీదనుంచి— గుబ్బగా పెరిగిన బొగడ చెట్టుక్రింద సాఫ్రన్ రంగుచీర కట్టుకున్న మీరు పువ్వులేరుకుంటున్నారు. అదేరంగు లోలాకులు మీ చెవులకు ఎంతో ఆకర్షణనిచ్చాయి. పక్కింటివాళ్ళ బుల్లిపాప, మీతో ఏవో తియ్యని కబుర్లు చెప్తోంది. ఆ పాప బుగ్గలు ఎర్రగా ఉన్నాయి. ఆ పాపంటే నాకెంతో ఇష్టం. మాయింటికి రావడానికి ఆపాప ఎందుకో ఇష్టపడదు. నాతో మాత్రం ఇవతకంచెకు అవతలనుండే మాట్లాడుతుంది. అది నా పద్మకు ఇష్టం ఉండదు. ఆ పాప, తన చిలక పలుకులతో నా పద్మను రెండు నిముషాల్లో ఉడికించేస్తుందని పద్మకు ఆ పాపంటే ఇష్టం లేదు!— కాని ఆపాప మీతో ఎంచక్కా మాట్లాడుతోంది. నవ్వుతూ ఆ పాపతో కబుర్లు చెప్తూనే మీరు బొగడ పువ్వులేరుతున్నారు. నేను మీ వైపే చాలాసేపు చూస్తూ ఉండిపోయానని; క్రిందనుంచి మీరు నావైపు చూసేదాకా నాకు తెలీలేదు! మీరు నన్ను చూడగానే నేను చాలా సిగ్గుపడిపోయాను కాని, జ్ఞాపకం తెచ్చుకోండి, మీరూ సిగ్గుపడ్డారు ధైర్యంచేసి ఒకరినొకరం మనం మరోసారి చూసుకున్నాం! ఏదో పిచ్చి అనుభూతి!! నేనక్కడుండడం అదోలా అనిపించింది. నేనేదో నేరం చేసినట్టు బాధపడ్డాను. వంటింట్లోకి దారితీశాను.

రెండు కుంపట్లమధ్యా ఎర్రగా కందిన ముఖంతో కనిపించిన పద్మను చూస్తే జాలేసింది. పద్మపైన జాలికంటె కూడా, మీకు పెట్టబోయే పదార్థాలు రుచిగా ఉండలేమోనన్న భయంతో పద్మ పక్కన నిలబడి ఓ పదినిముషాలు సాయం చేశాను. నేనూ పద్మా ఇంకా వంటింట్లో ఉండగానే పూల సజ్జతో మీరక్కడకు వచ్చారు, మాదీ దారంకోసం! పద్మ అలా బయటకు వెళ్ళినప్పుడు, 'వంటింటిపనులు కూడా చేతనవునన్నమాట!' అన్నారు మీరు, అదోలా నావైపు చూస్తూ!

'చేతనయినా, కాకపోయినా, పద్మతో పది నిముషాలు వంటింట్లో గడపడం నాకు సరదా!' అన్నాను నేను అప్రయత్నంగా!

మీరు చూసిన చూపుల్లో ఏదో భావం వ్యక్తపడింది. ఎప్పుడో చదివిన కథలు, ఎక్కడో విన్నగాథలు, గుర్తుకు వచ్చాయి. నాకు నిజంగానే మీమీద మొట్టమొదటిసారిగా— జాలేసింది!! కాని, ఆ రాత్రి

మీరూ, శ్రీ కృష్ణగారూ ఒక ప్రక్కన, నేనూ, నా పద్మ ఒక ప్రక్కనా కూర్చుని సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ఓ గంట సేపు భోజనాలదగ్గర గడిపినప్పుడు నేను మీ దాంపత్యాన్ని అంతవరకూ కొంచెం పొరపాటుగా అర్థం చేసుకున్నాననే అనుకున్నాను.

ఆ మరునాడు ఉదయం ఏడుగంటలకు మీ గదినుండి మీరు బయటకు వచ్చేశాక, శ్రీ కృష్ణగారికి ఏమికావాలో చూద్దామనీ, బాగా నిద్రపట్టిందో లేదో అడుగుదామనీ నేను ఆగదిలోకి వెళ్లాను. అంతవరకూ మాయింట్లో లేని కొత్తవాసన ఆ గదిలో నాకు తెలియడం నాకు కొంచెం ఆశ్చర్యం కలిగించింది. శ్రీ కృష్ణగారికి కొంచెం మధువు పుచ్చుకునే అలవాటు ఉన్నట్టుందని అనుకుని, ఆయన్ని లేపడానికి ఇష్టంలేక, గది బయటకు వచ్చేస్తున్న నాకు, వెలిగించిన అగరవత్తులతో గదివైపు వస్తున్న మీరు ఎదురయ్యారు! నన్ను అక్కడ చూడగానే మీరు చాలా తబ్బిబ్బయ్యారని నేను తెలుసుకోగలిగాను.

'ఆయన లేవడానికి ఇంకా కొంతసేపు పడుతుందండి. ఏమిదైతేగాని లేవరు—' అంటూ గబగబా మీరు గదిలోకివెళ్లి, తలుపు మూసేసుకున్నారు క్షణంలో మీరనుభవించిన అవస్థ నేను తేలిగ్గా అర్థం చేసుకోగలిగాను. మీమీద రెండో సారిగా జాలేసింది!!

ఆ రాత్రి, అంటే నిన్నరాత్రి, భోజనాలయాక, పదకొండు గంటలదాకా బీచిలో కబుర్లు చెప్పుకుని మనం నలుగురం మాయింటికి చేరుకున్నాం! డాబామీద వెన్నెలవర్షం కురుస్తోంది. నా వీణాగానం వినడానికి అంతకంటె మంచిసమయం లేదని, బలవంతంగా శ్రీ కృష్ణగారు వీణ తెచ్చి నా వళ్లో ఉంచారు!

నా ఎదురుగా మీర ముగ్గురూ కూర్చున్నారు. తెల్లటి నైలాన్‌చీరలో మీరెంతో స్వచ్ఛంగా కనిపించారు చీరలో మధ్యమధ్య వున్న చిన్నచిన్ని అద్దాలద్వారా చందమామ వెండికిరణాలు పరావర్తనం చెంది మీరూపానికి ఓ ప్రత్యేకాకర్షణ నిస్తున్నాయి! వాతావరణం ఎంతో చల్లగా ఉంది వయసులోవున్న మన నలుగురి మనసులూ సాధారణంగా కంటె ఓమెట్టు ఎక్కువ స్థాయిలో ఆనందం అనుభవిస్తున్నాయి. మీకు సంగీతమంటే మహాయిష్టమని శ్రీ కృష్ణగారు చెప్పారు మీకోసమే ఆయన నన్ను బలవంత పెట్టానన్నారు! నిజంగానే నాకు అదో కొత్త అనుభూతి కలిగింది! ఒక్కక్షణం నిశ్శబ్దంగా గడిచింది

ఎంతో జాగ్రత్తగా 'హిందోళ'రాగం ఆలాపించాను. నాగతులను విన్నప్పుడు మీరు మెచ్చుకోగలిగారని తెలుసుకోగలిగాను. పద్మగాని, శ్రీ కృష్ణగారు కాని ఏమీ అడగకపోయినా, ధైర్యంచేసి మీరు రెండు మూడు రాగాలను గూర్చి అడిగారు. వాయించి చూపించాను. 'కుంతల వరాళి' 'సునాద వినోదిని', ఈ రెండు రాగాలలో వాయించిన పాటలు మీకు బాగా నచ్చాయని పసిగట్టగలిగాను. 'నవరసకళ్యాణి'లో వాయించిన పాటలో రవ్వలు బాగా స్వకరచగలిగానని నేనే తరువాత అనుకున్నాను. పద్మ, శ్రీ కృష్ణగారూ చాలా బాగుందని మాత్రం మెచ్చుకున్నారు. మీరుమాత్రం ప్రతిపాటలోని విశేషాలనీ కొంచెం వివరించి వాళ్లిద్దరికీ చెప్పి, నా వాయిద్యంలో ప్రత్యేకత ఉందని మెచ్చుకున్నారు అది నాకొక గొప్ప అనుభూతి!!

నేనూ, పద్మ, మా గదికి వచ్చేశాం! ఎంతో అలసిపోయిన పద్మ చాలా త్వరలోనే నిద్రపోగలిగింది. కాని నాకుమాత్రం నిద్ర రాలేదు! చాలా సేపు మీరే జ్ఞాపకం వచ్చారు! నా వీణపాటగూర్చి మీరు చెప్పిన విషయాలు పదేపదే నా చెవుల్లో వినిపిస్తున్నాయి! లేచి కూర్చున్నాను. నా ఎదురుగా తన పరుపుమీద అమాయకంగా నిద్రపోతోంది, పద్మ! పక్కనేవున్న కిటికీ రంగుటద్దాలద్వారా చందమామ చల్లటి కిరణాలు పద్మ ముఖంపైపడి, ఆమె రూపాన్ని మరీ అమాయకంగా కనిపింపజేస్తున్నాయి! నేనేదో నేరం చేస్తున్నట్లనిపించింది. ఆ రెండురోజుల్లోనూ మీరు కల్పించిన ఆనందానుభూతి ఒకవైపు, అమాయకంగా, నిశ్చింతగా నిద్రిస్తున్న పద్మ మరోవైపు... ఏదో తెలియని విషాదం!! ఏదో మథన!! అది అవ్యక్తం! పరుపుమీద ఎంత దొర్లినా నిద్రరాదు! ఆలోచనలు తెగవు! మరి కొంతసేపటికి మెత్తని గాజుల చప్పుడు — వెనువెంటనే మీ ఉత్తరం!! నాలో ఏదో భయం! ఆర్తి!! పద్మ కదులుతూందని తెలిసి మీ ఉత్తరం ఎదురుగానున్న షెల్ఫులో కుక్కేశాను. పద్మ కళ్లు తెరిచి ఆశ్చర్యంగా నావేపు చూసింది

'క్షమించండి, మీకింకా నిద్రపట్టలేదా, నే మొద్దులా నిద్రపోయాను!' అంటూ దగ్గరకొచ్చింది, ఎంతో తప్పుచేసినదానిలా తబ్బిబ్బవుతూ!! ఆమె కళ్లు యెంతో అమాయకంగా న్నాయి. ఎక్కువసేపు చూడలేక, టేబుల్‌లైట్ ఆర్పేశాను. 'ఏం లేదు శ్రీ కృష్ణగారిచ్చిన పుస్తకం చదువుతూ కూర్చున్నానింతసేపూ! ఇప్పుడే అనుకుంటున్నాను నిద్రపోదామని! ఒకే అలసటగా వుంది పడుకుంటాను' అంటూ

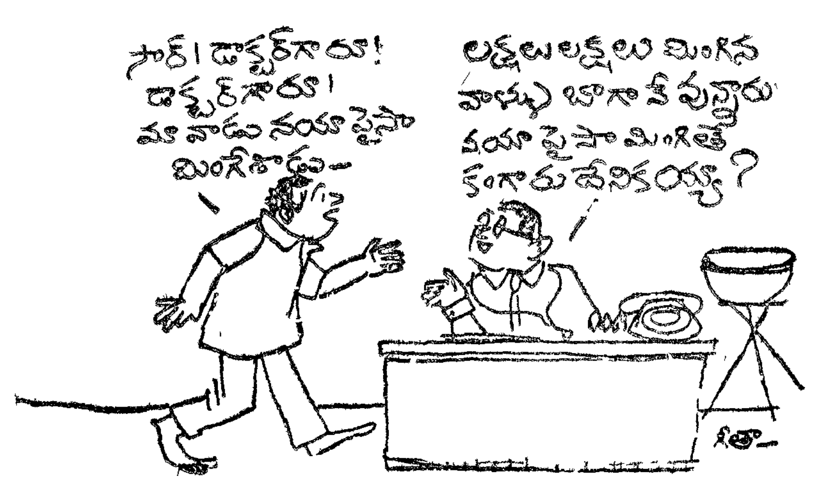

మెట్టు మొదటి...

అప్రయత్నంగా నా పరుపుమీద వాలేను. పద్మ నా కాళ్ళదగ్గర కూర్చుంది. ఎన్ని గంటలు సేవచేసిందో నా కెప్పుడు నిద్ర పట్టిందో తెలియదు- తిరిగి మెలకువ వచ్చే వరికి ఘుంచక్కటి కాఫీతో ఎదురుగా నిల బడింది నవ్వుతూ!

ఈరోజే మీరు తిరిగి ప్రయాణమవుతున్నారని తలచుకుంటేనే అదోలాగయింది. మీరు మాయింట్లో అపలున్నట్టే అనిపించ లేదు మీరికకా ఉంటే బావుణ్ణని అని పించింది. ఏదో మీకు చెప్పాలని నేనను కున్నాను. మీరు నాకేదో చెప్పడానికి అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తున్నట్టు నా కనిపించింది. వీలపడిన ఒక్క క్షణకాలపు ఏకాంతంలో, మీతో నే నన్నాను—'మీరు బొగడ చెట్టుక్రింద పువ్వులేరుతూ ఆ బుల్లి పాపతో కబుర్లు చెప్తోంటే మీతో చూడ ముచ్చటగావుంది. మీరు గొప్ప కళారాధకులు! నిజమేనా ?'

వెంటనే మీరన్నారు— 'ఆమాత్రం నన్నర్థం చేసుకున్నారు. ధన్యవాదాలు!' మీ ఉత్తరానికి బాబు ఏదంటూ మీక్కళ్ళతో అడిగారు. సమాధానం ఇచ్చే అవకాశం లేక పోయింది!! అక్కడికి శ్రీ కృష్ణగారు వస్తూనే ఒకపుస్తకం నాచేతులో ఉంచుతూ అది ఆయన రాసిన పుస్తకమనీ, ఆరోజునే విడుదలయిందనీ గర్వంగా చెప్పారు. వెంటనే మీరిద్దరూ మీగదిలోకి వెళ్ళిపోయారు.

అది ఎంతో విలువైన టెక్నికల్ పుస్తకం. ఎన్నో గొప్ప విషయాలున్నాయి అందులో. కాని ఆ శాస్త్రజ్ఞానాన్ని అర్థం చేసుకొనే శక్తి నాలో లేదని నే సిగ్గు పడ్డాను. అలాటి మహానుభావుడు నాకు స్నేహితుడని నాలో నేనే గర్వపడ్డాను. నా ఆనందం వ్యక్తపరుద్దామని నేరుగా మీ గదిలోకి వచ్చాను. మీవైపు చూస్తూ, 'శ్రీ కృష్ణగారు చాలా ఘటికులు! ఇలాంటి విలువైన పుస్తకం ఇంత చిన్నవయసులోనే రాయగలిగారంటే, ఆయన్ని ఎలా మెచ్చు కోవాలో అర్థం కాకుండావుంది!' అన్నాను.

తడుముకోకుండా అనేశారు మీరు— 'రోజుకు నాలుగు స్కాచ్ బాటిల్స్ ముగ్గురు స్నేహాలూ ఉంటే ఇలాంటివి నెలకు మూడు పుస్తకాలు రాసిపారేస్తారు. ఇప్పుడిద్దరే వున్నారు. రెండు బాటిల్సే కాళీ అవుతున్నాయి!'

మీరు అతిశయోక్తి పలుకుతున్నారని తెలిసిపోయింది. కొంచెం ఆశ్చర్యంగా, ఇబ్బందిగా ఆయనవైపు చూశాను. ఆయన మీ మాటలు చాలా తేలిగ్గా తీసుకున్నారు. మీ మాటలు ఆయనకు అభినందనలుగా కనిపించాయనుకుంటాను. గర్వంగా మీసాలు సవరించుకుంటూ నావైపు చూశారు. నా కక్కడ ఉండ బుద్ధికాలేదు. ఏదో కారణంచెప్పి బయటకు వచ్చేశాను.

మీ దాంపత్యంలోని వెలితి బాగా అర్థమయింది. మీమీద మరోసారి జాలికల్గింది. ఏకాంతంగా నా గదిలో ఎన్నో పచార్లు చేశాను. మీకు జాబు వ్రాద్దామనిపించింది. కలం కాగితం తీశాను. వ్రాయకూడదనిపించింది. కలం మూసి పెట్టేశాను. బహుశా ఇవన్నీ మీకు రాయనక్కరలేదు. నేనిలా చేసివుంటానని మీరు తేలిగ్గా ఊహించుకో గలరు.

మీకు సమాధానం ఎలా రాయాలో ఎప్పుడు రాయాలో తెలియక సమయం చిక్కక మథనపడుతున్నానని మీరెలా ఊహించుకున్నారో తెలియదు? మీ తెలివికి నా జోహార్లు!! బర్మాబజార్లో ఏవో కొన వలసినవి వున్నాయంటూ నన్నూ, శ్రీ కృష్ణగారినీ కూడా బయల్దేరదీశారు! వంటరిగా నన్నింట్లో వదిలి మీరు ముగ్గురూ టాక్సీలో వెళ్ళిపోయారు!

వంటరితనం మనిషి మనసుకు మథన కలిగిస్తుందని మీకు తెలుసు! వంటరి తనంలోగాని మనిషి నిర్ణయాలు తీసుకో లేడని మీకు తెలుసు! మీ భావనాచాతుర్యాన్ని తలుచుకున్నకొద్దీ పొగడాలనిపిస్తోంది. నా సమాధానికి మీరంత విలువ ఇస్తారని తెలుసుకున్నాక ఈ జాబు వ్రాయకుండా ఉండలేకపోయాను!

నేనే నిర్ణయానికి వచ్చానో, మీకెలాటి సమాధానం ఇస్తానో బహుశా ఈపాటికి

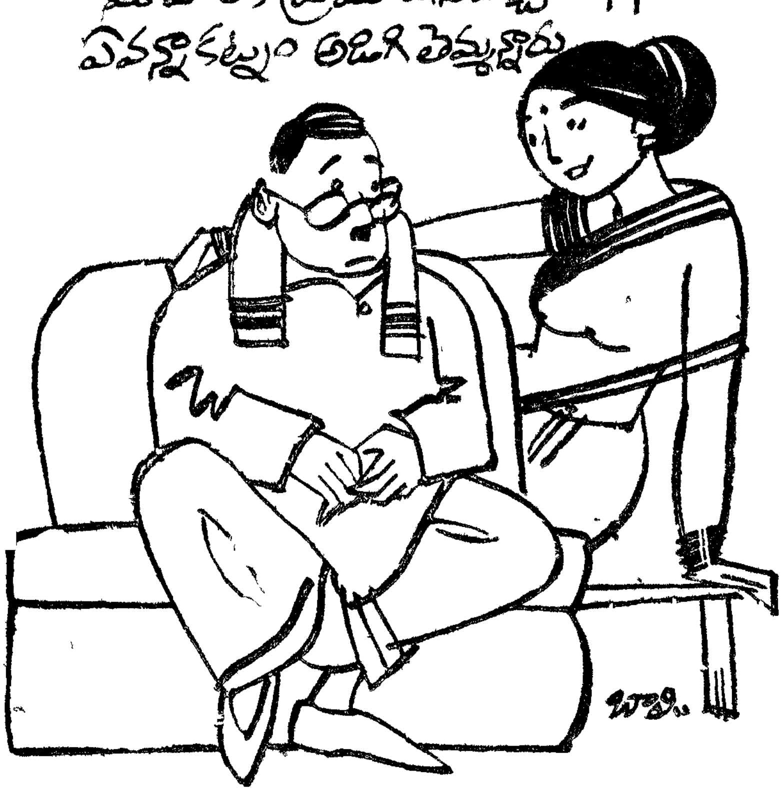

మావారికి ప్రమోషన్ వచ్చింది నాన్నా
ఏమన్నా కట్నం అడిగి తెమ్మన్నారు

మీరే ఊహించుకొని ఉంటారు! అయినా వ్యక్తపరచడం నాధర్మం కనుక వ్రాస్తున్నాను.

ఒక్కవిషయం మాత్రం చెప్పాలి! మీరు మంచివారు గనుక నా జీవన విధానంలోని కొలతను తేలిగ్గా అర్థం చేసుకున్నారు. నా కళారాధనలో నాకు అండగా నిలిచేశక్తి నావద్మకు లేదని ఇట్టే పసిగట్టేశారు. అయితే, మీరు నాకళా జీవనాన్నే చూడగలిగారుగాని, సాంఘిక వ్యవస్థలో నా స్థానాన్ని చూడలేకపోయారు. ఇది మీలోని మనను—వ్యవధి తక్కువ! అదే కారణం!

నా జీవితంలో భూతకాలమంతా ఒక పీడకల! దిక్కులేని లేతవయసు! కళమీద పట్టరాని అభిమానం! సంగీతంపై తహతహ!! 'మింగడానికి మెతుకులు లేకపోయినా మీసానికి సంపెంగనూనె' అనుకునే పరిస్థితి! గుడ్డిలో మెల్ల అన్నట్లు జీవితంలో ఒక చిన్నమలుపు ఒక మహానుభావుని దయాదాక్షిణ్యాల ప్రభావంగా అటు డిగ్రీ చదువూ, ఇటు ఆయనవద్దనే శిష్యరికం పుచ్చుకొని సంగీతాభ్యాసం చేయడం! ఆయన కడపటి కోరికగా, ఆయనకు చెల్లించాల్సిన గురుదక్షిణ రూపంగా, ఆయన ఏకైక పుత్రిక పద్మతో వివాహం, నాజీవిత భాగస్వామిని ఎన్నుకొనే అవకాశం నాకు లేకపోవడం—ఇంతకంటె వివరంగా చెప్పలేను. క్షమించాలి!

మీవంటి కళాపిపాసులతో మధురమైన క్షణాలెన్నో గడపాలనే ఆశల దొంతరలొకవైపూ, భారతీయ సాంప్రదాయానికి కట్టుబడి వుండాలనీ గురువుమాట జవదాటకూడదనీ చెప్పేనీతుల పరంపర లొకవైపూ నా మనోరంగంపై యుద్ధం సలుపుతున్నాయి. ఏక్షణంలో ఏది నెగ్గుతుందో నేనే చెప్పలేనేమో! ఈ ఉత్తరం పూర్తి చేసేలోగా నా హృదయం ఎటువైపు మొగ్గుతుందో కూడా నిర్ణయించలేని బలహీనత నన్నావహిస్తోంది.

సంస్కృతిఅనీ నీతి — ఈ పేర్లతో కళాజీవితంలో నిరాకన్ను అందుకునే అవకాశాలు చంపుకోవద్దని ఒకమనసూ, కళాభిమానం పేరుతో రామాయణ నీతిని కించపరచవద్దని మరో మనసూ నన్ను వేధిస్తున్నాయి. ఇది విచిత్రమైన పరీక్ష! ఇటువంటి పరీక్షకు బహుశా నావంటి వాళ్ళెందరో అనుక్షణం గురియౌతుంటారని నేనూహించుకోడం తప్పుకాదేమో! అటువంటి వారిలో, ఒకవైపు మీరు—మరోవైపు నేను!

అందరూ ఇదే నిర్ణయానికి రావాలని నేననుగాని, నేనుమాత్రం ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాను. మరోసారి ఆలోచించండి! కళాత్మకమైన ఒక వస్తువును దూరంగా ఉంచి చూస్తేనే దానివిలువ ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. కొత్తరాగం వినగానే దాన్ని నేర్చుకోవాలని మనసు మథన పడుతుంది. నేర్చుకోడం అయ్యాక దాని సాధనలో కొన్నాళ్ళు మహానందాన్ని అనుభవించవచ్చు. కాని అదే బాగా అలవాటయ్యాక, మరో విలువైన రాగంమీదకు మనసు తప్పకుండా

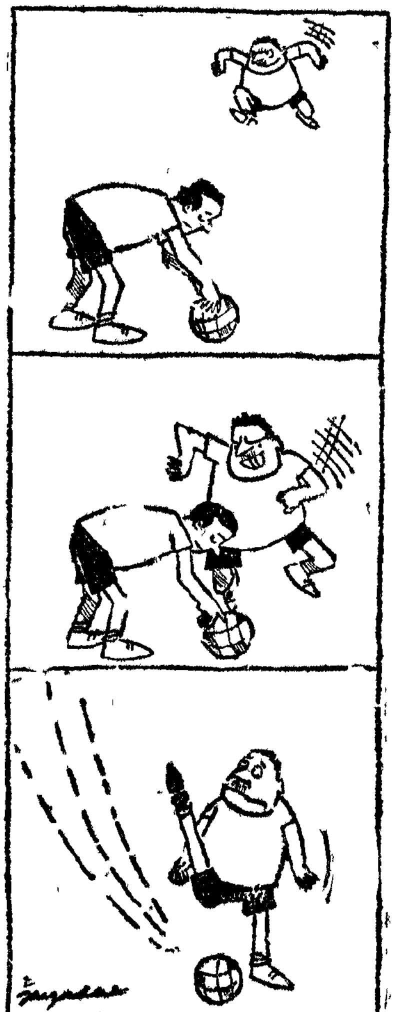

మళ్ళుతుంది. ఇది కళాకారులం [illegible] దీనికి అంతులేదు! తృప్తి అసలే [illegible]

అందుకే అనిపిస్తోంది. [illegible] మన జీవితాలను కళారాధన పేరుతో [illegible] పంకిలం చేయడం తగని పని అని!

రసాభాసానికి నన్ను క్షమించండి!

మనిద్దరిమధ్యా మమకారాలు పెరగడం మన ధర్మాలకు విరుద్ధం! పిచ్చి ఊహాలకు అంతు కనుపించదు! మనం ఒకరినొకరు మరచిపోదాం!

నన్ను నమ్మండి!

ఇది నేను వ్రాసే చిట్టచివరి ప్రేమలేఖ!

—మీ శ్రేయోభిలాషి, మోహన్!

* * *

చేతిలోని కాగితాలు జాగ్రత్తగా [illegible] పెట్టింది రాధిక. భారంగా ఒకసారి నాలుగువంక చూసింది. బెర్తుమీదనుంచి లేచి తలుపుతెరచి బయటకు వచ్చింది. రైలు అతివేగంగా పరుగెడుతోంది. చేతిలోని ఉత్తరంవైపు మరోసారి మమకారంగా చూసింది. రైలు హోరు ఒకే చిరాకు కల్గిస్తోంది. అవతల శ్రీ కృష్ణగారు లేచినట్లు భావన, భయం! గబగబా చేతిలోని కాగితాలు ముక్కలు ముక్కలుగా చించింది. గాలిహోరుకు కొన్ని ముక్కలు చేయిజారి ఎగిరి పమిటచెంగును తాకుతున్నాయి! కోపంగా వాటినికూడా తీసి ముక్కలన్నింటినీ బయటకు విసిరేసింది. గాలిలో ఎగురుతున్న కాగితపు ముక్కలు వెన్నెల వెలుతురులో మసకగా కనిపించాయి. తన మనసులోని ఆలోచనలు కూడా అలాగే చెల్లాచెదురుగా [illegible] కాని ఆమెకు తెలుసు—రైలు పూర్తిగా వెళ్ళగానే ఆ కాగితపు ముక్కలు [illegible] మీద భద్రంగా వాలతాయని [illegible] ఇంకా తెలుసు—తన పిచ్చి ఆలోచనలు కూడా త్వరలోనే స్థిరపడతాయని, మోహన్ తీసుకున్న నిర్ణయమే [illegible] [illegible] దండనీను !!●